

**ЗУПИНИМО
БУЛІНГ
РАЗОМ!**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЛОК

Булінг – це форма психічного насильства у вигляді бойкоту, насмішок, псування особистих речей, фізичної розправи тощо.

Основними формами шкільного булінгу є:

- фізичний (умисні штовхання, удари, стусани, побої);
- психологічний (словесні образи або погрози, переслідування, залякування);
- кібербулінг або інтернет-мобінг (сучасна форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів, інтернету).

Ознаки булінгу

1

беруть участь три сторони: переслідувач, переслідуваний та спостерігачі;

2

булінг негативно впливає на фізичне та психічне здоров'я всіх учасників події;

3

нерівність сил агресора й жертви;

4

повторюваність агресії по відношенню до однієї й тієї ж жертви;

5

неадекватно висока чутливість жертви, що демонструється під час насильницьких дій;

6

може виникати спонтанно, коли несподівано для себе дитина опиняється або в ситуації переслідування, або приєднується до переслідувача.

Соціальна структура

Насилля у дитячому колективі негативно відображається на якості освіти у школі. Йдеться не лише про зниження пізнавальних спроможностей в дітей. Спостерігачі та жертви відчувають страх відвідувати школу, переслідувачі віднімають забагато часу в педагогічного колективу, розпоршуючи його не на передачу нових знань, а роботу над складними підлітками. Дослідження показують, що жертви булінгу найбільше схильні до того, щоб «кидати» школу.

булінгу

АГРЕСОР

ЖЕРТВА

СПОСТЕРІГАЧ

Беруть активну участь у булінгу завжди три групи дітей.

Найчастіше жертвами шкільного булінгу стають діти, які мають:

- *Фізичні недоліки:* носять окуляри, діти зі зниженим слухом, порушенням опорно-рухового апарату (наприклад ДЦП), тобто ті, що не можуть захистити себе, фізично слабші за своїх однолітків.
- *Особливості поведінки:* замкнуті, сором'язливі, тривожні, імпульсивні.
- *Особливості зовнішності:* руде волосся, клаповухість, криві ноги, особлива форма голови, маса тіла (повні чи худі).
- *Недостатньо розвинені соціальні навички:* часто не мають ні одного близького друга, краще спілкуються з дорослими, ніж з однолітками.
- *Страх перед школою:* неуспішність у навчанні часто формує у дітей негативне ставлення до школи, страх відвідування певних предметів, що сприймається оточуючими як підвищена тривожність, невпевненість.
- Відсутність досвіду життя в колективі (домашні діти).
- *Хвороби:* епілепсія, заїкання, енурез, дисграфія (порушення письма), дислексія (порушення читання).

Як розпізнати агресора:

- вони відчувають сильну потребу панувати й підпорядковувати собі інших учнів, переслідуючи власні цілі;
- імпульсивні й легко шаленіють;
- часто зухвалі та агресивні в ставленні до дорослих (передусім батьків і вчителів);
- не виявляють співчуття до своїх жертв;
- якщо це хлопчики, вони зазвичай фізично сильніші за інших.

Як розпізнати спостерігача:

- діти з кола кривдника;
- однокласники;
- випадкові учні тощо.

Наслідки для жертви булінгу

Розлади психіки Навіть 1 випадок булінгу залишає глибокий емоційний шрам, що вимагає спеціальної роботи психолога.

Труднощі у взаєминах У більшості випадків залишаються самотніми на все життя. Більше спілкуються в соціальних мережах, ніж в реальному світі.

Хвороби Результатом булінгу дуже часто бувають фізичні нездужання. Можливі розлади сну і переростання травми в психосоматику.

Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) є:

- служба освітнього омбудсмена;
- служби у справах дітей;
- центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- органи місцевого самоврядування;
- керівники та інші працівники закладів освіти;
- територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.